

Nr 32.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om en allmän överarbetning av gällande ersättningsbestämmelser vid samhälleliga rådighetsbegränsningar över fast egendom.

Tredje lagutskottet har behandlat två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nr 234 i första kammaren av herr *Velander m. fl.* och nr 154 i andra kammaren av herr *Munktell m. fl.*

I motionerna, vilka är likalydande, hemställes, »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om att Kungl. Maj:t måtte tillsätta en utredning med uppgift att företaga en allmän överarbetning av nu gällande ersättningsbestämmelser vid samhälleliga rådighetsbegränsningar över fast egendom i syfte att åstadkomma mera likformiga och i övrigt med rätts-säkerhetens krav överensstämmande ersättningsmöjligheter».

Beträffande de skäl, som motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna.

Över dessa har i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver yttranden inhämtats från byggnadsstyrelsen och bostadsstyrelsen. På begäran av utskottet har yttranden över motionerna därjämte avgivits av Svenska stadsförbundet, Svenska landskommunernas förbund, Riksförbundet Landsbygdens folk och Sveriges fastighetsägareförbund.

Den fråga motionärerna väckt kan sägas utgöra en del av det spörsmål riksdagen behandlat under vårsessionen i år i anledning av yrkanden i motionerna nr 129 i första kammaren av herr *Herlitz* och nr 319 i andra kammaren av herr *Håstad m. fl.* om utredning angående åtgärder för en likformig reglering av rätten till ersättning vid ingrepp i enskilds äganderätt och frihet. De båda motionerna, som hänvisats till lagutskott, behandlades av sammansatt konstitutions- och första lagutskott.

Frågan om ersättning vid rättsenliga ingrepp i enskildas äganderätt och frihet har i olika sammanhang varit föremål för de lagstiftande myndigheternas uppmärksamhet. Beträffande vad som därvid förekommit får utskottet hänvisa till det sammansatta utskottets utlåtande nr 2 och den i detta utlåtande omnämnda redogörelse, som finnes intagen i andra lagutskottets utlåtande nr 65 till 1944 års riksdag.

I det sammansatta utskottets nyssnämnda utlåtande anföres beträffande den av det sammansatta utskottet behandlade ersättningsfrågan bland annat följande.

Självfallet är det önskvärt att ersättningsfrågan genomgående löses efter enhetliga principer. Det är stötande för rättskänslan, om ersättning gives i ett fall men icke utgår i ett annat, som företer små eller inga avvikelser från det förra. Såsom andra lagutskottet påpekade vid 1944 års riksdag vid behandlingen av motioner med likartade yrkanden som de nu förevarande motionernas, torde emellertid mycket stora, för att inte säga oöverstigligen svårigheter möta att i ett sammanhang för ersättningsfrågornas bedömande utforma enhetliga principer, vilka kunna vara tillämpliga på alla fall, då fråga om ersättning kan uppkomma. Av skäl, som andra lagutskottet då anförde, och under hänvisning till vad som förekom i ämnet vid 1949 års riksdag, då frågan senast var föremål för riksdagens prövning, anser sig utskottet icke kunna förorda en utredning som skulle ha till ändamål att utforma generellt tillämpliga grundsatser.

Det står emellertid klart för utskottet, att den oenhetlighet i rättstillståndet, som råder på stora områden i nu förevarande hänseende, är mindre tillfredsställande. Det synes önskvärt att man till en början på vissa avgränsade områden kunde komma fram till enhetliga normer för dels när ersättning skall utgå, dels ock, då så är fallet, efter vilka grunder den skall beräknas. Med en dylik mera begränsad målsättning synas praktiska resultat icke vara omöjliga att nå.

Om man på angivet sätt tänker sig att gripa sig an ersättningsfrågorna på särskilda områden, uppstår frågan hur dessa områden skola avgränsas. Olika kriterier kunna därvid komma till användning. Man kan tänka sig att avskilja områdena alltefter grunden för ingripandet, t. ex. om detta sker för att tillgodose försvarsintressen, för att tillgodose allmänt behov av mark för bebyggelse, ur ordningssynpunkt o. s. v. En uppdelning av hela fältet kan också tänkas ske med hänsyn till föremålet för ingripandet t. ex. om det riktar sig mot enskild person eller mot hans rätt att utnyttja sin arbetskraft, mot honom tillhörig fast eller lös egendom o. s. v. Måhända kan det visa sig mest praktiskt att tillämpa båda de angivna indelningsgrunderna i lämplig kombination. Sålunda bilda exempelvis ingrepp av olika slag mot fast egendom en klart avgränsad grupp. Något mera obestämd är gruppen ingrepp som ha näringsfriheten till föremål. Utifrån grunden för ingripandet kunna särskiljas t. ex. ingrepp för tillgodoseande av hälsovårdsintressen, ingrepp betingade av hänsyn till folkförsörjningen etc.

Från vissa områden anser sig utskottet nu kunna bortse. Beträffande reglerna om ersättning vid intrång och rådighetsbegränsningar i fast egendom ha vid innevarande riksdag väckts särskilda motioner, vilka hänvisats till tredje lagutskottet. Dessa problem komma sålunda i annan ordning under riksdagens prövning.

Det sammansatta utskottet förordade i sin hemställan en utredning endast rörande frågan om ersättning vid lagenliga ingrepp i hälsovårdens intresse. Riksdagen biföll utskottets hemställan.

Yttrandena.

Den av motionärerna föreslagna utredningen tillstyrkes av Riksförbundet Landsbygdens folk och Sveriges fastighetsägareförbund. Bostadsstyrelsen förordar att motionerna överlämnas till den utredning, som väntas bli tillkallad för undersökning av frågan om indragning av oförtjänt värdestegring. Byggnadsstyrelsen, Svenska stadsförbundet och Svenska landskommunernas förbund avstyrker motionsyrkandet.

Riksförbundet Landsbygdens folk anför:

De av motionärerna väckta frågorna äro enligt förbundets mening av mycket stor betydelse. Förbundet kan för sin del konstatera, att ersättningsreglerna i olika lagar visat sig mindre tillfredsställande, och tillämpningen av desamma medför ofta olämpliga resultat, som kunna betecknas såsom alltför stora ingrepp i den enskilda äganderätten. Till följd av samhällets utveckling ha allt mer omfattande möjligheter tillskapats för det allmänna att ingripa mot den enskilda äganderätten utan att samtidigt ersättningsreglerna anpassats efter de nya förhållandena.

Förbundet, som i olika sammanhang kunnat konstatera, hur ersättningsbestämmelserna kommit att verka, får därför tillstyrka, att den av motionärerna ifrågasatta utredningen kommer till stånd.

Sveriges fastighetsägareförbund uppställer frågan, huruvida byggnadslagen erbjuder ett tillfredsställande rättsskydd för markägarna, samt uttalar härom följande:

I sådant hänseende beaktade man vid lagens tillkomst de regler, som blivit givna i 4 § samt 5 § andra stycket. Det förstnämnda lagrummet innehåller bestämmelsen att vid planläggningen enskilda intressen skola tillbörligen beaktas. Bestämmelsen i 5 § innebär, att marks användande för tätbebyggelse förutsätter, att marken vid planläggning enligt byggnadslagen prövats vara från allmän synpunkt lämpad för ändamålet.

Sedan i byggnadslagen sålunda inskrivits regler till skydd för de enskilda markägarna, vill det emellertid synas, att man, åtminstone bland dem som företräda en mera avancerad stadsplanepolitik, alltmer söker frigöra sig från de ovan berörda reglerna i byggnadslagen. Man synes sålunda vilja komma bort från det förhållande som nu är legaliserat, nämligen att vid stadsplanläggning de enskilda intressena skola beaktas i minst lika hög grad som de allmänna. De åsyftade lagrummen giva uttryck för principen att planläggning skall ske enligt opartiska bedömningsgrunder, som sålunda giva rättvisa ej blott åt samhället utan även och i minst lika hög grad åt de enskilda markägarna. Vad motionärerna anfört utgör en god grund för dessa frågors vidare bearbetande.

I detta sammanhang framhåller förbundet den osäkerhet för enskilda markägare, som kan bli en följd av att marken tages under ny planläggning på områden, där stadsplan redan blivit fastställd, samt ifrågasätter, om icke särskilda garantier bör skapas mot att fastställda stadsplaner ändras mot markägares vilja.

Som ett annat exempel på intrång i den enskildes rätt utan motsvarande

ersättning framhåller förbundet hyresregleringslagstiftningen. Förbundet påpekar att i 5 § hyresregleringslagen uttryckligen stadgas att medgivande skall lämnas till hyreshöjning, där så finnes påkallat till följd av ökade omkostnader för fastighetsförvaltningen, samt gör gällande att de medgivanden som lämnats till s. k. generella hyreshöjningar icke på långt när motsvarat omkostnadsstegringen.

Sammanfattningsvis understryker förbundet starkt behovet av en allsidig utredning av den innebörd motionärerna åsyftar.

Bostadsstyrelsen framhåller att av de i motionerna behandlade frågorna om begränsningar i den enskilde markägarens förfoganderätt över sin egendom endast de som berör byggnadslagen faller inom bostadsstyrelsens verksamhetsområde. Styrelsen begränsar sig därför till att behandla dessa fall. Beträffande den i motionerna berörda frågan, huruvida det kan anses riktigt att markägare, som drabbas av förbud mot tätbebyggelse, icke får ersättning härför, anför styrelsen:

Denna frågeställning, ut ur motsatta utgångspunkter, behandlades av markutredningen i betänkande med förslag till vissa ändringar i expropriationslagstiftningen (SOU 1948: 4). Utredningen uttalade, att den ändring i användningssättet för marken, som betingas av att marken får användas för tätbebyggelse, icke bör få föranleda, att den enskilde markägaren blir i tillfälle att tillgodogöra sig den värdeökning som marken i samband därmed undergår, utan att denna värdeökning bör överföras till det allmänna. I anslutning härtill föreslog markutredningen, att vid expropriation av fastighet »värde ej må beräknas på grund av väntad tätbebyggelse».

Den av motionärerna resta frågan står ofrånkomligen i samband med den om överföring till det allmänna av så kallad oförtjänt värdestegring. Skulle indragning av värdestegring på mark till följd av tätbebyggelserätt komma att genomföras, bortfaller i huvudsak de i motionerna berörda frågeställningarna i vad de avser byggnadslagens tillämpningsområde.

Styrelsen påpekar att chefen för justitiedepartementet i proposition nr 218 till 1953 års riksdag med förslag till lag om ändrad lydelse av byggnadslagen uttalade att det var hans avsikt att inom kort begära bemyndigande att tillkalla en särskild utredning, som skulle ha till uppgift att verkställa en förnyad undersökning av frågan om indragning av oförtjänt markvärdestegring. I detta sammanhang hänvisar styrelsen vidare till en i avskrift vid yttrandet fogad skrivelse den 9 januari 1952 till Kungl. Maj:t, i vilken skrivelse styrelsen bland annat uttalar att utredning av frågan om värdeökningar på mark för tätbebyggelse bör komma till stånd,

Byggnadsstyrelsen anför:

Byggnadsstyrelsen delar motionärernas uppfattning att det ur många synpunkter är önskvärt att de ifrågavarande ersättningsreglerna i största möjliga utsträckning utformas efter enhetliga principer. Detta underlättas i viss mån om sådana frågor som hör samman regleras i en och samma lagstiftning. Styrelsen vill här erinra om att styrelsen i olika sammanhang

som sin mening hävdad att med byggnadslagstiftningen närbesläktade rättsregler, t. ex. de som återfinnes i författningarna angående naturskydd och skydd av strandområden, lämpligen borde sammanföras till en lagstiftning.

Å andra sidan må dock framhållas att de samhällseliga rådighetsbegränsningarna kan vara av mycket olika art och att det berättigade i den enskildes krav på ersättning kan framträda mer eller mindre starkt alltefter arten av det intrång varom är fråga. Byggnadsstyrelsen har för sin del icke funnit anledning att påkalla någon revision av de ersättningsregler, som är intagna i byggnadslagen och de därmed besläktade strand- och naturskyddslagarna, i den riktning motionärerna avser. Även om det i vissa fall kan uppkomma tolkningsproblem vid bestämmelsernas tillämpning, synes de dock ha utformats på ett sätt som innebär en i princip riktig avvägning av allmänna och enskilda intressen.

I detta sammanhang vill styrelsen emellertid framhålla att vissa av ersättningsreglerna i byggnadslagen kan komma att behöva revideras med hänsyn till de resultat vartill den inom byggnadsstyrelsen och bostadsstyrelsen nu pågående saneringsutredningen kan komma. Här må även erinras om att vissa ersättningsregler kan behöva omgestaltas sedan en närmare undersökning av förutsättningarna för indragning till det allmänna av s. k. oförtjänt markvärdestegring ägt rum.

Ur de synpunkter byggnadsstyrelsen närmast har att företräda synes icke föreligga tillräcklig anledning att nu tillsätta en särskild utredning för tillgodoseende av det i motionerna angivna syftet.

Svenska stadsförbundets styrelse, som avgivit förbundets yttrande, finner det allmänna syftet med motionerna något oklart samt yttrar i detta sammanhang:

Till en början bör härvidlag framhållas, att byggnadslagstiftningen — till vilken styrelsen i det följande begränsar sig — endast avhandlar frågan om betingelserna för den enskilde markägarens rätt att påkalla inlösen eller erhålla ersättning för skada eller intrång som han lider. Frågan hur och i vilken ordning en sådan ersättning närmare skall beräknas regleras icke i byggnadslagstiftningen utan i den allmänna expropriationslagen. Av motionerna framgår icke huruvida jämväl en överarbetning av exempelvis värderingsnormerna i expropriationslagen åsyftas. Dessa normer, vilka som bekant helt omarbetades genom 1949 års lagstiftning, ha ännu icke hunnit att i praktiken verka någon längre tid varför något slutgiltigt bedömande rörande deras inverkan på markvärdena icke kan avges. Såvitt styrelsen har sig bekant har dock den hittillsvarande tillämpningen av värderingsnormerna icke lett till resultat som kunna anses ogynnsamma för enskilda fastighetsägarintressen.

Beträffande motionärernas uttalande om det anmärkningsvärda i att vissa ersättningsprinciper överförts från 1931 års stadsplanelagstiftning till 1947 års byggnadslag och där erhållit tillämpning icke endast å förbud som meddelats enligt stadsplan utan jämväl å sådana som meddelats enligt general- och byggnadsplan yttrar styrelsen:

De fördelar, som fastställandet av general- och byggnadsplan medför för den enskilde markägaren lära enligt motionärerna i allmänhet vara förhållandevis obetydliga. Styrelsen vill häremot anföra, att ersättningsbe-

stämmelserna i samband med fastställd byggnadsplan endast har sekundärt kommunalt intresse, då kommunen icke ansvarar för byggnadsplanernas genomförande. Detta ankommer även enligt byggnadslagen i princip på fastighetsägarna, eventuellt genom särskilt bildade vägföreningar. Generalplanerna få rättsverkan i och med fastställandet, men några fastställda generalplaner finns ännu icke antagna på något håll i landet och det synes föga sannolikt att så framdeles kommer att ske. Generalplanen är mer att betrakta som ett internt kommunalt handlingsprogram som med hänsyn till utvecklingens gång kan bli föremål för fortlöpande revideringar.

I fråga om det förhållandet att byggnadslagen ej stadgar rätt till ersättning för fastighetsägare, som drabbas av förbud mot tätbebyggelse, anför styrelsen bland annat:

Tätbebyggelse kräver givetvis en långtgående reglering för att man skall kunna tillgodose rimliga plansociala och planekonomiska intressen. Vidare må framhållas, att det dock är sannolikt samhället som skapar tätbebyggelsevärden. Dessa värden uppkomma såsom i ett flertal olika sammanhang anförts i allmänhet utan medverkan av den enskilde fastighetsägaren. Det kan då icke anses rimligt, att den enskilde fastighetsägaren skulle medges obegränsad rätt till ersättning för påstådd minskad rätt till tätbebyggelse. Detta torde kunna medföra svåröverskådliga konsekvenser. Med lika stort fog borde samhället då ha en allmän rätt till ersättning av fastighetsägaren vid en motsatt utveckling. Skulle skillnaden i graden av utnyttjande inom den medgivna tätbebyggelse ramen utjämnas borde man för övrigt — med utgångspunkt från att bebyggelsevärdena skapas av samhället — kunna ifrågasätta att införa bidragsplikt för den mera gynnade markägaren.

Som slutomdöme yttrar styrelsen:

Styrelsen anser sig icke kunna tillstyrka den av motionärerna begärda utredningen, i vart fall icke förrän klarare riktlinjer uppdragits för den ifrågasatta överarbetningen av ersättningsbestämmelserna vid samhälleliga rådighetsbegränsningar över fast egendom. Det synes enligt styrelsen för övrigt synnerligen oviss huruvida man verkligen kan uppnå syftet att åstadkomma mera likformiga ersättningsmöjligheter genom en sådan utredning. De olika ersättningsfrågorna äro nämligen av synnerligen skiftande art och torde som regel endast kunna bestämmas med beaktande av vad som i de speciella fallen kan anses vara skäligt och billigt. Det torde därför helt enkelt vara ogörligt att i allmän författning upptaga bestämmelser på hithörande områden som skulle möjliggöra för de berörda parterna att av lagen entydigt utläsa huru deras ställning i en viss situation kan te sig.

Styrelsen för Svenska landskommunernas förbund framhåller beträffande motionärernas önskemål om mera likformiga ersättningsregler att, såsom motionärerna också anmärkt, den i byggnadslagen inskrivna regeln, att frågan om ersättning eller inlösen på grund av förbud vid planläggning är avhängig av en jämförelse mellan användningsmöjlighet och värde, i princip oförändrad överförs till strandlagen, naturskyddslagen och lagen om allmänna vägar samt att syftet med motionerna så till vida redan torde vara uppnått. I fråga om ersättningsprincipens tillämplighet även i de fall

där förbud mot tätbebyggelse stadgats i generalplan eller byggnadsplan liksom beträffande spörsmålet, huruvida ersättning borde utgå i anledning av förbud mot tätbebyggelse, gör styrelsen gällande i huvudsak samma synpunkter som Svenska stadsförbundets styrelse.

I yttrandet anföres vidare:

I den mån motionärerna åsyfta en översyn av expropriationslagens värderingsregler torde frågan härom med hänsyn till den förhållandevis korta tid dessa bestämmelser i deras nuvarande lydelse varit tillämpliga och med beaktande av att framställningar om ändring av expropriationslagen i andra avseenden, som stimulerats från kommunalt håll, icke föranlett någon åtgärd, knappast kunna förmodas bli föremål för omprövning. — — — Med hänsyn till utgången i expropriationsmål, som avgjorts med tillämpning av nu gällande värderingsregler, torde någon anledning till klagomål mot denna rättspraxis knappast kunna sägas föreligga ur markägaresynpunkt. I expropriationsmål ligger bevisningen i princip på den ersättningsskyldige, och brist i utredningen går sålunda ut över den exproprierande.

Styrelsen uttalar härefter att motionerna reser spörsmål av sådan omfattning att de enligt styrelsens mening är för vittutseende för att utredas av en för ändamålet tillsatt kommitté, varefter styrelsen anför som slutomdöme:

Det torde över huvud taget kunna ifrågasättas, huruvida det låter sig genomföras att tillskapa enhetliga och entydiga lagregler, avsedda att tillämpas på sins emellan vitt skilda förhållanden. En alltför långtgående likformighet torde därjämte icke kunna åstadkommas utan att jämväl för den enskilde markägaren väsentliga intressen bleve åsidosatta.

Utskottet.

Såsom motionärerna framhåller begränsas den enskilde markägarens rätt att förfoga över sin egendom genom skilda bestämmelser i ett stort antal författningar. Utskottet delar motionärernas uppfattning att det ur många synpunkter är önskvärt att de ersättningsfrågor, vartill dessa begränsningar kan ge anledning, i största möjliga utsträckning löses efter enhetliga principer. Självfallet bör därvid tillses att rättskänslans krav samt den enskildes rättssäkerhet icke trädes för när. De situationer, i vilka den enskilde markägarens förfoganderätt begränsas, är emellertid så olikartade att frågan, huruvida och i vad mån ersättning bör utgå, måste besvaras mycket olika i de skilda fallen. En långt driven strävan efter enhetliga ersättningsregler kan därför komma att motverka önskemålet att i varje särskild situation erhålla en lösning, som innebär en lämplig avvägning mellan allmänna och enskilda intressen.

Utskottet, som genomgått ifrågavarande regler i ett antal författningar, vill emellertid ingalunda göra gällande att reglerna på alla områden ter sig

helt tillfredsställande. En närmare granskning torde därför i viss utsträckning vara påkallad. I första hand synes en sådan granskning, såsom redan nu är fallet, böra ske i samband med ändrad lagstiftning om begränsningar i den enskildes förfoganderätt. Om det i övrigt i särskilda fall med skäl kan ifrågasättas, huruvida ersättningsreglerna i en viss lagstiftning står i god samklang med motsvarande regler i annan lagstiftning, där problemen ter sig någorlunda likartade, bör givetvis också en översyn komma till stånd. På så sätt kan ersättningsreglerna i mån av behov successivt genomgå. Det kan i detta sammanhang framhållas att exempelvis den s. k. saneringsutredningen, som nyligen framlagt sitt betänkande (SOU 1954: 31), granskat vissa ersättningsregler i byggnadslagen. Vidare vill utskottet erinra om vad tredje lagutskottet vid 1953 års riksdag i sitt utlåtande nr 23 rörande vissa ändringar i nyssnämnda lag anförde om angelägenheten av att en utredning snarast komme till stånd beträffande det ännu olösta problemet om indragning till det allmänna av s. k. oförtjänt värdestegring. En sådan utredning har också helt nyligen igångsatts. Vid denna utredning synes det naturligt att exempelvis byggnadslagens regler om ersättning till fastighetsägare på grund av ny eller ändrad planläggning samordnas med en eventuell lagstiftning om indragning av värdestegring. Med hänsyn till byggnadslagens av motionärerna påpekade centrala ställning bland de författningar, som innehåller bestämmelser om ersättning i anledning av begränsningar i den enskildes rätt att förfoga över sin fasta egendom, synes det önskvärt att resultatet av den sist nämnda utredningen avvaktas, innan nya utredningar på nu ifrågavarande områden igångsättes.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motioner, I: 234 och II: 154, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 9 november 1954.

På tredje lagutskottets vägnar:

HUGO OSVALD.

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Osvald, Hermansson, Albert, Grym, Nilzon, Ivar, Jansson, Axel, Ohlsson, Ebbe, Hermansson, Herbert, och Boo*;

från andra kammaren: herrar Åhman, Andersson i Mölndal, Johansson, Nyberg, Levin, Andersson i Dunker, Persson i Appuna och Munktel.

---

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *Ebbe Ohlsson* och *Munktell*, vilka ansett, att utskottets utlåtande bort ha följande lydelse:

»Utskottet har i likhet med motionärerna funnit att de nuvarande ersättningsreglerna för gottgörelse till den enskilde markägaren för samhällliga begränsningar av dennes rådighetsrätt över sin fasta egendom är otillfredsställande. Bristen på enhetliga normer för ersättningens utgivande har medfört att den enskildes rättssäkerhet icke har kunnat tillvaratagas. Särskilt stötande för rättskänslan har utskottet ansett det vara när i ett fall gottgörelse för intrång utgår medan i ett annat, som företer små eller inga avvikelser från det förra, någon ersättning icke utgives. Grunden till den nuvarande oenhetligheten när det gäller markägares rätt att erhålla gottgörelse för samhällliga rådighetsbegränsningar över dennes fasta egendom synes huvudsakligen vara det förhållandet att den moderna samhällsutvecklingen lett till att det allmänna i allt flera hänseenden fått befogenheter att begränsa den enskildes dispositionsrätt över sin fastighet utan att ersättningsmöjligheterna härför utvecklats i motsvarande grad.

Som motionärerna framhållit skulle emellertid större rättssäkerhet kunna skapas och bättre möjligheter till en rättvisare ersättning erhållas om ersättningsfrågorna genomgående löstes efter mer enhetliga principer. Utskottet vill därför tillstyrka tillsättande av en utredning med uppgift att företaga en allmän översyn av nu gällande ersättningsbestämmelser vid samhällliga rådighetsbegränsningar över fast egendom. Målsättningen för utredningen bör i första hand vara att de samhällliga ingreppen i den enskildes ekonomiska frihet icke skall medföra någon försämring i hans ekonomiska läge, att staten sålunda skall utgiva full ersättning för skada och förlust som ingreppet förorsakar. Utskottet är emellertid fullt medvetet om att fall kan förekomma där vid avvägningen mellan det allmännas och det enskildas intressen kan finnas nödvändigt att den enskilde utan eller med begränsad ersättning får tåla eller låta tåla begränsning av förfoganderätten över sin fasta egendom. Ett förenhetligande av de i de olika författningarna intagna ersättningsreglerna och en bättre anpassning av dessa efter de aktuella förhållandena bör vidare eftersträvas. Som byggnadsstyrelsen i sitt remissyttrande anfört kan väl övervägas om icke exempelvis med byggnadslagstiftningen närbesläktade rättsregler t. ex. de som återfinnes i författningarna angående naturskydd och skydd av strandområden lämpligen borde sammanföras till en lagstiftning.

En översyn av de nuvarande ersättningsreglerna och ett förenhetligande av ersättningsnormerna står ej i motsatsförhållande till den nyss avslutade s. k. saneringsutredningen. Denna har väl enligt uppgift granskat vissa

ersättningsregler i byggnadslagstiftningen, men några konkreta förslag i här berörda hänseende har i det av utredningen framlagda materialet icke redovisats. Ej heller synes det nödvändigt att avvakta resultatet av den av Kungl. Maj:t nyligen tillsatta utredningen angående indragning till det allmänna av s. k. oförtjänt värdestegring.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen med bifall till motionerna I: 234 och II: 154 i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om att Kungl. Maj:t måtte tillsätta en utredning med uppgift att företaga en allmän överarbetning av nu gällande ersättningsbestämmelser vid samhälleliga rådighetsbegränsningar över fast egendom i syfte att åstadkomma mera likformiga och i övrigt med rätts-säkerhetens krav överensstämmande ersättningsmöjligheter.»